www.svoboda-news.com

Published and distributed under permit (No. 761), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXIX, ЧИСЛО 43. ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., ВТОРОК, 22-го ЛЮТОГО, 1921. | VOL. XXIX, No. 43. JERSEY CITY, N. J., TUESDAY, FEBRUARY 22, 1921. | THREE CENTS

Телєграма У. Н. Союза до Ліги Народів.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ., 21. лютого. — З нагоди зібрання Ради Ліги Народів на конференцію в Парижі, Головний Уряд Українського Народного Союза вислав на імя президента Ради, Льва Буржуа, слідуючу каблеграму:

Jersey City, N. J., February 19, 1921.

M. LEON BOURGEOIS,
President Council League of Nations
Paris, France.

In the name of principles proclaimed by Allied Nations, we appeal to you to liberate the population of East Galicia from oppressive rule under Polish occupation, which threatens with serious international complications, and to accord right of selfdetermination to this population, the only oppressed nationality of the former Austrian monarchy, which has been denied that right.

THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION.
Simon Yadlowsky, President;
John Kashtanink and Roman Slobodian, Secretaries.

По українськи вона звучить:

Джерзи Ситі, Н. Дж., 19. лютого, 1921.

Д. ЛЄОН БУРЖУА,
Президент Ради Ліги Народів
Париж, Франція.

В імени засад, проголошених аліянтськими народами, апелюємо до Вас за визволенням народу Східної Галичини зпід угнітаючого панования польської окупації, яке грозить комплікаціями, та за признанням права самоозначення тому народови, котрий є одиноким поневоленим народом бувшої австрійської монархії, якому заперечено сього права.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.
Семен Ядловський, председатель;
Іван Каштанюк, Роман Слободян, секретарі.

Як довідуємось, телєграми з протестами проти польської окупації Східної Галичини вислали також: **Український Народній Комітет в Злучених Державах і українська католицька діецезія в Злучених Державах.**

Сенат обмежує іміграцію.

ВАШІНҐТОН, 19. лютого. — Сенат ухвалив 62 голосами проти 2 законопроект Дилінґгема, котрий входить в життє 1. цьвітня сего року, а котрий обмежує число нових імігрантів, котрим буде вільно приїхати до Злучених Держав, до певного процентy тих імігрантів, котрі з даного краю уже є тут. Комітет сенату для справ іміграції пропонував, щоби число імігрантів обмежити до 5 процент, але повний сенат не згодився на се і ухвалив число нових імігрантів до 3 процент старих.

МИТОВИЙ ЗАКОН.

ВАШІНҐТОН, 19. лютого. — Палата послів постановила відослати закон про охоронне мито до спільної конференції палати послів та сенату, щоби вирішити ті суперечности, які зайшли межи ухваленою палатою послів та ухваленою сенату. Так як президент Вилсон дав до зрозуміння, що він заветує всякий закон про охоронне мито, то до ухвалення сего закона в друге треба буде кваліфікованої більшости в обох палатах конґресу, виносячої дві треті голосуючих. Тимчасом против законопроекту заявилися також деякі конґресмени з републіканської партії, котра хоче переперти сей закон проти президента, і через те нема надії, щоби републиканцям удалося уневажнити вето Вилсона в сій справі.

УЖЕ ВИБРАНО НОВОГО СЕКРЕТАРЯ СТЕЙТУ.

ВАШІНҐТОН, 19. лютого. — Чарлс Гюз, котрий кандидував на президента Злучених Держав в 1916. році, прийняв запрошенне будучого президента Гардінґа стати секретарем стейту (президентом міністрів) в його кабінеті (міністерській раді).

ТИФ ТА ІМІҐРАЦІЯ.

НЬЮ ЙОРК, 21. лютого. — Хоч заступник комісенера іміграції в порті Нью Йорк каже, що Елис Айленд не має насікомих, іміграційні власти задержали нині 24 людий зпомежи нових імігратів, котрі приїхали сюди за послідню добу, щоби очистити їх з насікомих, вислано їх до шпиталю.

КОНВЕНЦІЯ ПРОВІДНИКІВ РОБІТНИЧИХ ЮНІЙ В СПРАВІ ЮНІЙНОЇ ПОЛІТИКИ.

ВАШІНҐТОН, 20. лютого. — Самоел Ґомперс, голова Американської Федерації Праці, скликав до Вашінґтону на четвер засідання урядників 109 робітничих загально державних та межидержавних юній, щоби заняти становище супроти нової боротьби предпріємців за „отвертою фабрикою".

ПРОСЯТЬ ДРУКАРІВ ДО ДИСКУСІЇ НАД ЗНИЖЕННЄМ ЗАПЛАТИ.

НЬЮ ЙОРК, 20. лютого. — Товариство властителів друкарень запросило юній друкарів на конференцію на 24. лютого, щоби застановитися над зниженнем заплати друкарям від 1. цьвітня сего року. На конференції будуть представителі 250 друкарських юній, котрі організують коло 20.000 друкарів. Предпріємці кажуть, що видатки на житє зменчилися, а умови в друкарськім промислі погіршилися і тому треба обмізити заплату.

ВЕЛИКІ СНІЖНІ ЗАМЕТІЛІ ПО АМЕРИЦІ.

Перший великий сніг сеї зими впав вчора. В Нью Йорку сніг сягає глибини 12 цалів. Через заметілі та сніговиці перервано рух на богато зелізницях. Загалом увесь зелізничий рух на схід від Тенесі та Верджінії аж до північної части нюйорського стейту та південної границі Нової Англії потерпів більше або менче. В богато місцях лютували великі сніговиці. В місті Нью Йорку через сніговиці погибло 9 людий. Коло Куні Айленд буря загнала на мілину корабель. Місто Нью Йорк наняло до промітання снігу 16.000 людий.

ЩЕ ДО ОСТОРОГИ ПРОТИ ОБМАНЦЯ.

(Кореспонденція „Свободи").

ШИКАҐО, Ілл., 19. лютого.— Волтер Дністрянський, неторичний обманець був перед шістма тижнями в Шікаго. Представлявся Володимир Лінски і так підписував чеки. Чеки виставлені на Second National Bank, Cincinnati, Ohio. Говорив він, що в Сінсінеті має велику аптику. Метода його була така, що „приходив віддавати довг, затягнений перед кількома роками". Коли-ж віритель не міг собі довжника пригадати, то Лінски впевняв, що „ви забули, але я чесний чоловік не забув". Отже віддавав „довг" чеком, а слідуючої днини приходив виміняти чек, бо мовляв „не стало готівки на дорогу".

Також говорив, що імя його є Володимир Лящинський, але змінив його на Лінски, щоб Американцям лекше вимовляти.

„Надув" одного чоловіка таким чеком на $30.00. Правдоподібно він той самий Лящинський, що тому сім років обікрав одного аптикаря на тисяч долярів.

ФРАНЦУСЬКИЙ РЕДАКТОР КРИТИКУЄ АМЕРИКУ.

ХОЧЕ, АБИ АМЕРИКА ПОКАЗАЛА ЛЮБОВ ДО ФРАНЦІЇ ДІЛАМИ, А НЕ УСМІШКАМИ.

ПАРИЖ, 19. лютого. — Ґабріель Ґаното кличе в тутешній ґазеті „Ентрансенжан" до Американців, щоби зрозуміли потребу прочищення атмосфери.

Він пише таке:

„Говорім отверто з Американцями, котрі люблять отвертість.

„Ми знаємо, що вони щирі, але вони повинні показати свою любов ділами, а не тільки усмішками.

„Америка воювала з Европою і в Европі за независимість світа. Помагаючи Франції, Бельгії, Англії й Італії, вона помогла собі. Я виказав писаними документами, що Вільгельм хотів, по побіді над Англією і Францією, збудувати могучу фльоту і змусити Америку до здачі. Розумні Американці се розуміють.

„Ми всі осягнули побіду для загальної справи.

„По осягненню побіди конституційне правительство наложило на нас мир у формі, яка не була нашою. В заміну за се президент Вилсон обіцяв нам дати „тридержавний союз", який був би нашою одинокою запорукою, і задля якого ми покинули свою систему. А тепер, як правительство Америки змінилось, ми не знаємо, що Америка зробить.

„Отверто кажучи, ми хочемо знати, як Америка скінчить війну. З нами і без нас? Отсе ми хочемо знати. Інші річи нам не важні".

ВСЕ ЧЕРЕЗ ҐРОШІ.

НЕМА ВЕЛИКИХ НАДІЙ НА КОНФЕРЕНЦІЮ В ПАРИЖІ.

Франція ґрозить Німеччині військовою силою, як не прийметься платити аліянтам 400 біліонів марок в золоті.

ПАРИЖ, 19. лютого. — Французи вірять, що Німці приймуть аліянтські услівя відшкодования лише тоді, як Французи покажуть їм оружє, і длятого французькі власти протягом останніх 48 годин викінчували пляни кар на Німців.

Аліянтсько-німецька конференція в Парижі має зачатись щойно 1. марта, а тимчасом має прийти на чергу справа зміни (ревізії) турецького договору із Севр, але мимо того сподівають, що як тільки аліянтські представники здуться до Лондону, зачнеться дебата над справою німецького відшкодования.

Французи хотять виступити зі своєю військовою силою проти Німеччини, власне таді, як буде відбуватись конференція з Німцями в Лондоні. Вони ґадають, що оружна сила спонукає їх уступити і пристати на аліянтські домагання, бо Німці переконаються, що іншого виходу для них вже немає.

Одначе є можливе, що британський премієр не згодиться на сей французький плян, а тільки пристане на се, щоби Німців повідомити, що їх чекає, як будуть вперто противитись.

Французький премієр Брієн сказав на тайному засіданню комісії сенату вчера вечером, що є 4 способи виступу проти Німеччини в справі военного відшкодования:

1. Формальне повідомленне Німеччини, що окупація (заняття) Рену не буде проволікатись, аж поки Німеччина не покаже своєї доброї або злої віри в переговорах про военне відшкодованнє.

2. Розширенне військової окупації Німеччини.

3. Митова (цлова) границя між німецькою Ренською провінціею (яка є тепер під французською окупацією) і рештою Німеччини.

4. Виключенне Німеччини з Ліги Народів.

Найбільше Французи сподіваються застрашити Німців погрозою про розширенне своєї військової окупації в Німеччині. До сеї окупації Французи вже мають готові пляни.

Сподіваються, що для сеї цілі Франція задержить річник війска з 1919 року, який має бути розпущений домів дня 25. марта с. р., а також, кажуть, відкликала би з дому річник віска з 1918 року.

Французи не толкують собі вчерашньої промови Ллойда Джорджа в палаті громад в той спосіб, що треба ще поробити окремі парляментарні заходи, заки наложилося би кари на Німеччину. Французи кажуть, що коли прийдеться переконувати парляменти і народи, що Німці ділають в злій вірі, то їх відмова сповнити аліянтські домагання буде досить переконуючим аргументом на се.

Сьогодня вечером тутешня півурядова часопись „Там" пише в сій справі так:

„Ллойд Джордж каже, що перед наложенням кар на Німеччину треба показати правительствам, парляментам і народам, що Німеччина виступає проти аліянтів. Ми годимося з тим, що аліянтські уряди перед ударом на Німеччину мусять мати за собою публичну опінію (громадську думку) у своїх краях. Длятого саме у відповідь на крики, щоби ми помашерували на Берлін, сказали ми, що насамперед треба випробувати розумних способів помирення. Франція хоче мира і вона волить мирову злагоду.

„Але тепер Німеччина виступила проти аліянтів. Сей виступ находиться в трох промовах німецького премієра д-ра Сімонса. Сей виступ звернений проти нас в горячковій кампанії їзза Рену. Сей виступ стверджує також постанова німецького правительства здержати працю розоруження в Німеччині. Др. Сімонс їде до Лондону з наміром велично уступити, як зробив се Броккдорф-Ранцав. У всякому разі дня 1. марта с. р. дізнаємось про се в Лондоні урядово. І пощо нам інших доказів? І пощо дальших проволок?

„Коли по нашій стороні слушність, і коли немає іншого способу кромі сього, щоб ужити сили, ми повинні звернутись за давньою порадою британської фльоти: бий скоро і сильно".

В Лондоні роблять приготовання для німецької конференції, а тимчасом „комісія відшкодования" вислала до Німеччини останні зіставленя про домагання аліянтських народів винагороди за шкоди, які Німеччина їм зробила підчас війни. Сі обчислення роблені окремо в грошах кождої з аліянтських держав, що предкладають свої домагання, а досі ще не роблено заходу, щоби всі ті домагання перечислено на валюту одної лише з держав. Німцям сказано, щоби прислали знавців і від себе в часі до 1-го мая с. р., котрі могли би сю справу обговорити з аліянтськими експертами.

Мимо того побіжні обчислення подають загальну суму всіх предложених аліянтами відшкодовань на 220 біліонів (міліярдів) золотих марок. Коли Німеччина мала се відшкодованне платити протягом 30 літ, як се сказано в версальському мировому договорі, то разом з відсотками дійшла би до висоти 400 біліонів марок в золоті.

Загальна сума военного відшкодования, яке мало би бути усталене остаточно перед 1. маєм с. р., виносила би стільки, скільки Німеччина обовязана платити згідно з постановами версальського мирового договору протягом 30 літ. Отже Франція напередо хоче знати, чи Німці добровільно приймуть плян аліянтських знавців, що приписує сплату відшкодования протягом 42 літ і також мито 12½% для аліянтів на німецький експорт (вивожені товари) протягом тогосамого часу. Колиб Німці того пляну не приняли добровільно, то Франція його покине а буде старатися змусити Німеччину військовою силою платити аліянтам відшкодованне, яке приписує мировий договір, а яке має визначити „комісія відшкодовання" до дня 1. мая с. р.

ПРЕЗИДЕНТ МАСАРИК ХОРИЙ.

ПАРИЖ, 19. лютого. — Професор Тома Ґ. Масарик, президент Чехословаччини, про котрого недугу були вісти в перших днях тижня, є тепер в критичнім стані, як доносить сюди депеша з Праги, столиці Чехословаччини.

Інша депеша з Праги подає, що недуга президента Масарика є легка.

Ратуйте житє Українців і Українок в рідному краю!

Як виглядає „свобода преси" в Галичині під ляцьким наїздом.

Поменшена відбитка 1-шої сторінки другого числа нового українського дневника у Львові під заголовком „Український Вістник".

Ч. 2 — Львів, середа дня 26. січня 1921. — Рік 1

Український вістник

Виходить в тодні 3. рази.

РЕДАКЦІЯ, АДМІНІСТРАЦІЯ І ЕКСПЕДИЦІЯ: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10.

Недоля української преси.

По Україні і про Україну.

Повисшу відбитку зробили ми з 2-го числа відновленого українського дневника у Львові п. з. **„Український Вістник"** з дня 26. січня с. р.

Як звісно, ляцькі наїзники наперед заборонили видавати у Львові давній український дневник **„Діло"**, який виходив без перерви понад 30 літ. Потім на місце „Діла" зачав виходити другий дневник п. з. **„Громадська Думка"**, одначе і він скоро був заборонений. Далі львівські Українці стали видавати третій дневник п. з. **„Українська Думка"**, але і його небаром Ляхи заборонили.

Тепер уже на місце „Діла" виходить четвертий дневник у Львові п. з. **„Український Вістник"**.

Дня 25. січня с. р. появилося перше число сього нового дневника, **а вже друге число, як бачать наші читачі з повисшої поменьшеної відбитки, було сконфісковане Ляхами.**

На місці сконфіскованої статті Ляхи оставили біле поле, але крім того оставили ще й дуже вимовний заголовок сеї статті **„Недоля української преси"**. Ліпшої ілюстрації до сього заголовка тяжко було-б найти, як власне се біле поле.

Колись Українці пригадають ляцьким наїзникам їх „свободу преси", а тимчасом американські і канадійські Українці не повинні вдоволитись тим, що вони знають про ляцькі злочини, але повинні інформувати про них також американську і канадійську публику.

Крім того вони повинні помогти українським ґазетам у Львові, котрі мусять вести тяжку боротьбу з ляцькими наїзниками.

Се можна легко зробити, як американські і канадійські Українці пішлють передплату на українські ґазети (10. до 20 долярів) або жертви на пресовий фонд.

Уряд Петлюри подає свою декларацію до преси.

ДЕКЛАРАЦІЯ ҐОВОРИТЬ ПРО ЗМАҐАННЄ ПРАВИТЕЛЬСТВА ПЕТЛЮРИ СТВОРИТИ УКРАЇНСЬКУ НАРОДНЮ РЕСПУБЛІКУ.

ЛОНДОН, 19. лютого. — Американська Запомогова Організація „Европийський Фонд Дітий" одержала сьогодня депешу з Варшави, столиці Польщі, що представники правительства Петлюри, котрі тепер находяться в Тарнові (на Мазурщині) подали представникам преси звідомленне свого уряду, в якому сказано про його змаганне створити независиму Українську Народню Республіку.

Пишіть до „Свободи", що робить Ваша громада: чи збирає помічи для Галицької України; чи уладжує вона, концерти, представленя. Напишіть також, як нічого не робить і подайте, чому. Дописі написані коротко, виразно, чітко, по одній сторонї паперу і на картках невеликих, будуть все помішені впору. Довгі, нечитки дописи, писані на великих картках паперу, мусять довго чекати своєї черги.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES.
Three cents the copy.
One year ..... $ 7.00
Six months ..... $ 3.75
Three months ..... $ 2.00

Foreign and Jersey City Rates.
One year $10.00
Six months ..... $ 5.00
Three months ..... $ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА.
Поодиноке число три центи.
На рік ..... $ 7.00
На пів року ..... $ 3.75
На три місяці ..... $ 2.00

В Джерзи Сіті і заграницю.
На рік $10.00
На пів $10.00
На три місяці ..... $ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

Протести проти польської окупації Східної Галичини.

В понеділок, 21. с. м., зібралася в Парижі, у Франції, Рада Ліги Народів.

Рада, в якій є заступлених 8 принципальних держав, радити-ме кілька днів під проводом президента Ради, Француза, Леона Буржуа.

Вона радитиме над найважнійшими міжнародніми справами теперішньої хвилі, до яких між іншими належать: турецька справа, польсько-литовський спір ізза польського нападу на Вильну, столицю Литви, справа зміни конституції Ліги Народів і. т. д.

Оскільки звісно, Рада не взяла на порядок дня справи Східної Галичини, котра хотяй є міжнароднюю але не є для Ліги так октуальною як другі, бо Україні не підносить такого алярму, як се роблять другі.

Колиб другі держави знали та інтересували тим, що діється в Східній Галичині, то се вистарчило-б за найбільші алярми, але про се вони мало знають, бо Ляхи не допустить розпучливого крику Східної Галичини поза її межі.

Длятого мусять піднести гримкий голос американські і канадійські Українці.

Початок зроблено тепер протестами центральних українських інституцій в Злучених Державах до Ради Ліги Народів.

Але головну протестаційну акцію американські Українці повинні приготовити на осінь, як у вересні с. р. збереться в Женеві Збір Ліги Народів, в якому є заступлених понад 40 держав світа, а який радити-ме около два місяці.

Крім того американські і канадійські Українці повинні при кождій нагоді, коли збереться алянтська Найвисша Рада (премієри головних алянтських держав), висилати протести на її адресу. Тепер Найвисша Рада (Supreme Counsil) вже зібрана в Лондоні, де приготовляється до німецьких перегоровів, котрі зачнуться дня 1. марта с. р. До неї повинні теж центральні і другі більші українські інституції висилати протест проти продовжування польської окупації Східної Галичини.

ЧОМУ УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ ТА СЕЛЯНИ БОЙКОТУЮТЬ БОЛЬШЕВИКІВ УКРАЇНИ?

Мало є фактів в біжучій історії нашого народа так многозначучих, як факт, що правляча партія України має всего 15 тисяч членів. Що така горсточка людий не може представляти краю, що має 40 мілионів населення, се очевидне кождому; хиба людина, котрій очи заложені московським рублями, може не добачувати сего.

Чим-же пояснити сей факт? Сказати, що Комуністична Партія (большевики) України мають лише 15 тисяч членів серед 40 мілионового населення тому, що серед партії переважають Жиди та Москалі, не пояснє ще цілої справи. Прецінь Україні моглиб приступати до партії мимо того, що в ній покинцо переважають Жиди і Москалі. Тоді партія з часом зукраїнщилабся, значінне чужинців в партії зменчилобся, партія навязалаб звязки з українскими селянами та робітниками, закорінилаб серед працюючих мас України, сталаб виразителькою революційних стремлінь українського селянства та робітництва, обнялаб провід в боротьбі за суспільне та національне визволення українського працюючого народа зпід вікового гнету, словом, сталаб правдиво селянською та робітничою партією.

Чому-ж сего не сталося? Чому українські селяни та робітники держаться осторонь від Комуністичної Партії (большевиків) України, засуджуючи її в той спосіб остати на все маленькою партійкою жидівської та московської буржуазії?

Минувшина партії пояснє лише по части се явище. Те, що Комуністична Партія (большевиків) України не вела ніколи боротьби на Україні за суспільне та національне визволення українського працюючого народа зпід царського гнету; що вона організувалася аж по упадку царату; що вона повстала аж тоді, як московські большевики заняли Україну оружною силою; — все те також ще не пояснє всего. Прецінь навіть партія, котра не мала жадних революційних заслуг, могла за кілька місяців щирої революційної праці зєднати собі довіре революційних мас України.

Чому-ж Комуністична Партія (большевиків) України не зєднала собі довіря селянського та робітничого працюючого народа на Україні і чому вона далі тягне мізерну егзистенцію, як партія, обєднююча всего одну три тисячну часть українського населення?

Відповідь на се може бути лише одна: Комуністична Партія (большевиків) України не тому остає мізерною партією, що вона притягає сами лише жидівську та московську буржуазію. І не тому, що партія не мала жадних заслуг супроти ре-

В ДЕНЬ ВАШІНҐТОНА.

Сто сорок літ тому назад політична карта Північної Америки представлялася зовсім інакше, як тепер. На побережу Атлянтійського Океану було тринайцять англійских кольоній, на півночи від них англійські посіпости в Канаді, а на полудне та захід від них великі посіпости Еспанії. Нині Канада далі остає під владою Англії, зате англійські кольонії на полудне від Канади стали самостійним від Англії союзом держав, котрий, обнявши велику частину еспанських посіпостій, став одною з найбільших політичних одиниць на землі.

Політичну свободу і независимість від Англії здобули американські кольонії в революційній війні, котра велася від 1775 до 1783 року. Причинами повстання англійских кольоній в Америці проти матірного краю були: економічний визиск та політичний утиск кольоній Англією. В тій часи Англійські політики та державні мужі покладнялися економічній (господарській) науці, після котрої держава мала збільшати свою внутрішну господарську та військову силу через корисну заграничну торговлю.

У відношенню до кольоній, тобто заморських посіпостій, ся політика була дуже дразлива: кольонію уважалося за погній, на котрім мае рости богацтво матірного краю. Кольонії мали достарчати сирих матеріялів для англійских фабрик і мали купувати від Англії фабричні вироби, навіть хочби кольонії були в силі виробляти їх богато краще та дешевше. Торговля кольоній із зовнішним світом мала бути так улаштована, щоби вона приносила користь на кольоніям, а матірному краєви.

Проти такої самолюбної господарської політики матірного краю кольонії протестували щораз завзятійше. Очевидно, як се все буває, боротьба за господарське визволение прибирала форму політичної боротьби, боротьби за політичну свободу, за політичну рівність, за право рішати про свою господарку своїми вільними голосами.

Коли на англійським престолі засів король з деспотичним складом ума, непорозумінне межи Англією та кольоніями в Америці дійшло вершка і розгорілося революційною боротьбою за повне відорванне: В той спосіб почалася в 1775 році американська революція, в котрій американські кольоністи, переважно англійського походження, повстали проти того, щоби ними правив англійський парлямент та англійський король.

Понад сім літ тривала тяжка революційна боротьба, в котрій невправлені сили революціонерів мусіли боротися не лише з добре виправленими королівскими військами, але з байдужностю народа та невидержливостю в своїх власних рядах. Не раз і не два підчас довгих сім літ революція висіла як на волоску; вже ось-ось здавалося, що повстанне упаде. І за кождим разом ратувала його то відвага, то воєнний талан, то завзятість, то просто непоколебима сила волі, то зелізний характер одного человіка. Сим человіком був Джордж Вашінґтон, котрого за те охрестили почесним прізвищем „батька свого краю".

волюції на Україні. А тому, що вона в ТЕПЕРІШНУ ПОРУ не являється виразителькою стремлінь українського робітництва та селянства. Тому, що ТЕПЕР вона не розуміе законів української революції. Тому, що вона ЩЕ И ДАЛІ остає чужою стремлінню українського працюючого народу до визволення. Тому, що вона ЩЕ ДАЛІ замикае очи на те, що революцію на Україні мае переводити ніхто инчий лише український народ відповідно до своїх питомих умов, які зложилися під впливом історії. Тому, що вона ЩЕ ДАЛІ хоче кермувати українською революцією з чужого центру, не розумічого України. Тому, що український працюючий народ ЩЕ ДАЛІ відчуває, що чужі революційні провідники поведуть революцію на Україні на користь власну, а не користь та пожиток українському працюючому народови.

Своїм бойкотом Комуністичної Партії (большевиків) України, українські селяни та робітники показали, що вони знають першу засаду всякої революції, всякого стремління до визволення; засаду, на котру забула жидівська та московська буржуазія, обеднана в Комуністичну Партію (большевиків) України; засаду, що всяке визволенне мае прийти від поневолених самих.

ПОЛЯКИ БОЯТЬСЯ, ЩО СТРАТЯТЬ СХІДНУ ГАЛИЧИНУ.

Польський соціяліст голувко пише у варшавській газеті „Роботнік", що Польща мусить дати „автономію" Східній Галичині, аби її не стратила.

Варшавська польська соціялістична газета „Роботнік" (з 25. сіцня с. р., ч. 24) містить передовицю п. з. „Східна Галичина", в котрій вона згадавши на вступі про арештованих Українців, пише так:

Коли читається ті відомости, треба запитати, яке Польща хоче управляти Східною Галичиною? Чи справді наші власти думають, що зуміють утримати свою владу у Східній Галичині при помочі репресій і насильств? Факт остане фактом, що у Східній Галичині Поляки становлять лиш одну трету часть загалу населення, а разом з Жидами несповна 40% — іншими словами **Українці в Східній Галичині становлять абсолютну більшість.**

Українці змагають там до обнятя влади у свої руки, до кермування далею краю, в котрім становлять більшість.

Пробували то зробити шляхом збройної боротьби. Програли її, і переконалися, що проти волі місцевого польського населення, сильного не тільки чисельно але як культурно, економічно і політично, — не зумієть управляти Східною Галичиною.

Але тимбільше не зможемо ми на тепішу мету управляти проти волі більшости.

Згадавши про відносини Польщі до сучасної Литви і Білої Руси, пише дальше автор статті, Голувко так:

Східна Галичина находиться в тій ситуації, що частина населення, а саме польська, горячо хоче належати до Польщі, а українська змагає до власної державности. Тимчасом населенне польське й українське є так поплутане (?) з собою, що неможливо (?) перевести ніякої етнографічної границі. Місто Львів може служити за зразок патріотизму іншим польським містам, що є острівком в морі українських сіл, а повіти тернопільський і збаражський, що лежать над Збручем, мають польську більшість і т. д. Треба отже найти компроміс між бажаннями Українців і Поляків у Східній Галичині.

Тимчасом поступаємо зовсім навпаки — ніби окупанти в завойованім краю.

Забуваємо, що справа Східної Галичини зовсім не є ще вирішена і не можемо мати певности, що буде вирішена в нашу користь. Коли Тешинський Шлеск, де безспірно є польська більшість, признано Чехам, то що-ж говорити про Східну Галичину, де ми є меньшостю.

Высказавши описля свою думку на ролю Чехів в справі Східної Галичини і бажання Англії створити окрему державу із Східної Галичини під своїм протекторатом та про поїздку митр. Шептицького до Риму, говорить він далі про „небезпеки" для Поляків.

Все те вказує — пише Голувко — **кілько небезпек висить над нами в справі Східної Галичини.** А ми поступаємо так, щоби ті небезпеки ще побільшити, ще більше розюшити Українців. На шлях репресій хиба ніщо крім розюшення Українців не зискаємо, а натомість ослаблюємо значінне тих українських елементів, котрі хотять з нами порозуміння (?). І то порозуміне мусить (?) наступити. Справа Східної Галичини мусить бути розвязана в дусі компромісу (?), поміркованої, не обох (?) сторін. Пропонованне Українцям університету в Станиславові є таким смішним окладом, як жертвованне нам свого (?) уряду, відзначає Голувко, або міністер — Українець для справ Східної Галичини. Одначасно Східна Галичина мала би відповідний вплив на справи загальної держави. Треба отже шукати іншої дороги.

Можливим для обох сторін компромісом буде, на мою думку, широка політична автономія Східної Галичини. Східна Галичина повинна одержати власний сойм і власний уряд. Закордонне представництво, монета, митa, торговельні договори, військо і деякі інші справи повинні бути спільні (?) і належати до варшавського (?) уряду, де засіб би міністер — Українець для справ Східної Галичини. Одночасно Східна Галичина мала би відповідний вплив, на справи загальної держави. Такий компромісовий конституційний дорозі була би застережена участь Східної Галичини у виборі начальника держави.

А з другого боку, річ натуральна була би конституційно застережена у часть польського елементу в уряді і адміністрації Східної Галичини, повинно спинитися польській мови в адміністрації, судівництві і т. д. Самоуправованнє міське мало-б ідучий взагалі культурно-національний автономний голосно з місцевими умовами.

Така розвязанне справи Східної Галичини, сміла і рішуча, мусить дуже скоро принести добрі висліди. **Польща, коли хоче бути конституційною демократичною державою, не може погодитись на те, аби витрачувать свою енергію; мати міжнародні труднощі тільки в ім'я того, щоби мець власть, яка опирала-би свій авторитет на тім, що може відбувать тільки на шляху таких привілеїв і насильств, яких допускались Німці в Познанщині. Ніхто ані не забуде промови на зїзді Союзміст бурмістра одного з міст в Східній Галичині, котрий благав зібраних щоби не допустили до поширення заходів про самоуправованне, обовязуючого в бувшім „королівстві", на Східну Галичину, бо инакше Українці, котрих є більшість, візьмуть владу і свої руки. Загально-польський державний інтерес, котрому повинні бути підпорядковані льокальні інтереси, вимагає відокремлення Східної Галичини.**

Після усталенія наших границь національні меньшости становити-муть в Польщі одну трету часть загалу населення. Вже се вказує, як важним і нагальним є опорядненне інтересів тих національних меньшостей з інтересами „річпосполитої". Инакше — буде се вічно ятрячa рана, ослаблююча наш державний организм.

Ті всі причини, причини слушности і справедливости, міжнародня ситуація, державний інтерес Польщі, її внутрішня консолідація, кажуть Польщі як найскорше розвязати справу Східної Галичини, а по нашому дасться се полагодити єдино на шляху широкої політичної автономії для Східної Галичини.

* * *

Львівський дневник **„Український Вістник"** в 5. ч. з 29. січня с. р. відповідає так на сю статтю польської газети:

„Не маємо можности перевести вичерпуючої дискусії із польським соціял-демократичним публіцистом, всежтаки звернемо увагу на деякі його, кажучи легко, „помилки" і погляди.

А саме, цікаво було-б нам знати, яка і чия статистика виказує Поляків в Східній Галичині аж одну трету часть загалу населення? Під теперішню пору розпоряджаємо тільки урядовою статистикою (австрійською), переведеною в р. 1910 польськими урядовими чинниками, яка виказує на суцільній українській території Східної Галичини^ по вироісповіданню:

гр. католиків	3,335.000	— 64 проц.
рим. католиків	1,200.000	— 23 „
мойсеового вір.	640.000	— 12 „
інших		— 1 „

При тім треба мати на увазі, що з 23% римо-католиків щонайменше одна трета часть є Українцями латинського обряду. На якій отже основі Голувко аж одну трету часть загалу населення назвав Поляками? Таксамо годі знати, відки він взяв, що Тернопільщина і Збаращина мають польську більшість, коли урядова статистика з 1910 р. (гл. К. Кжизановскі і К. Кумянецкі: Статистика Польскі, Краків 1915, ст. 58) виказує

„Греко-католиків, отже безсумнівних Українців:

Збараж	43.600	— 60.9 проц.
Тернопіль	76.100	— 53.5 „

а римо-кат., отже сумнівних Поляків:

Збараж	22.000	— 31.6 проц.
Тернопіль	46.200	— 32.5 „

„І коли допускаємі такі „помилки" в рїжних „Гоньцах", „Вечорних", „Словах" і т. п., то такі байки не повинні містися в газеті, що хоче претендувати на вірододстойність.

Таксамо пустою фразою є уступ про те, що Українці програли війну через опір місцевого польського населення. Мусимо Голувці пригадати загально відомі факти, а саме, що польська меньшість ніде не ставила опору, крім Львова, де оборонцями „загроженої польщини на кресах" виступили молоді і некритичні читачі трилогії Сенкевіча, а також і такі завзятці, як недавно суджений наглим судом вломник Татаржинський (вступив до польського війска дня 3. падолиста, 1918!). **Українці програли війну мілітарно й очерез опір місцевого польського населення, тільки через напір польсько-французькій, добре озброеної армії ген. Галлера проти позбавленої амуніції української армії і цілковитого відрізання зід світа, через пошести, брак одягів, обуви і т. п.**

„Також повинен знати Голувко, що серед Українців нема елементів, готових до порозуміння на його платформі. Про те можна було переконатись на протязі двох останніх літ, а зате цілий український нарід може прийти до порозуміння з Поляками на **єдиній платформі: свободного самоозначення народів.** Рацію має Голувко, що ніякими охлапаними Українці не дадуть себе задурити. Ера боротьби за кождий школу зокрема, за кождого учителя, концепціста намісництва, за субвенції для шкіл, інституцій, тої дрібничкової боротьби, веденої в Австрії і в галицькім соймі, минула і вже не вернеться. Великі жертви і ріками пролита кров українського народу — навчили нас домагатись від компетентного аеропагу тільки великих річий, то є повної волі, повної свободи рухів, всесторонього розвитку".

Далі стаття сконфіскована.

СПРАВА ЗБІРОК В ОЛИФАНТ, ПА.

(Допись „Свободи").

Від якогось часу міститься в часописі „Америка" виказ жертв під назвою „Для Тебе, Україно". Між іншими єсть там, що збірка з „Українського Дня" в Олифант., наквашена.

З огляду на се, Олифантська Громада, зібрана на зборах дня 13. с. м., протестує проти того, бо гроші з „Українського Дня", в сумі 600 дол., були в своїм часі вислані до У. Н. К. Отже не в Олифанті є наквашені, як подає „Америка", але в У. Н. К. в Ню Йорку. Нас дивує, чому часопись „Америка", не спитавшись броду, лізе у воду,— кпить собі з нашої громади, яка цілковито на то не заслугує, — мовчить за що інше.

На вище згаданих зборах ухвалено післати Українського Горожанського Комітету у Львові на сироти 200 дол. і на Бурсу в Новім Сачи також 200 дол. Гроші, які ще має місцевий Комітет, не належать до збірки з „Українського Дня".

Також ухвалено продовжати акцію несення помочі нещасним братям в старім краю.

Мих. Душний, пред. зборів;
Мих. Климко,
Д. Хомин, секретарі.

НА ПОМІЧ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Організація Українский Народний Союз, після ухвали 15. Конвенції, переслав:

Земельному Банкови Гіпотечному у Львові до переданий У. Г. Комітетови, драфтом Америкен Експрес Ко. ч. 1683787 суму $2.475.00

Др. С. Смаль-Стоцькому в Празі, до обдізу між наших інвалідів і студентів перебуваючих під пору в Чехо-Словаччині, драфтом Америкен Експрес Ко. ч. 1683791. Чехо-Словацьких Корон 90.0000... 1.251.00

Др. С. Дністрянському у Відни, до обдізу в порозумінню з Тов. Січ, межи наших вигнанців в Юго-Славії та між інвалідів і студентів перебуваючих під пору в Відни, двома драфтами Америкен Експрес Ко. ч. 1683788 і ч. 1684015 ..... 1.236.00

Разом вислано $4.962.00
Кошт драфтів і пересилки... 38.00

Разом..... $5.000.00
Іван Каштанюк,
голов. рекорд. секр. У. Н. С.
(Джерзи Сіти, 19. Листопад 1921 р.

НА ПОМІЧ РІДНОМУ КРАЄВИ.

Братство св. Михаїла, відділ 350 в Стемфорд, Конн., передало мені до висилання $10.00 на підмогу читальні Просвіти в Краківцю, пов. Яворів, які оплативши сам пересилку, висилаем на адресу Земельного Банку Гіпотечного у Львові з просьбою о передання, після призначення, драфтом Америкен Експрес Ко. ч. 1683786.

Іван Каштанюк,
голов. рекорд. секр. У. Н. С.

Клим Полішук.

КОЗАКОВИ.

Для Тебе, гопачий козаче,
Сокет і звучний тріолет, —
Я-ж згину й ніхто не запламе:
— Проти нас печальний поет!...

Загину з думками про волю,
Сховають, як завжди і всіх,
Сховають не здолають лиш болю,
Який зостанеться для їх...

Той біль сходить вранці туманом,
Говорить він в росі, на зорі,
Як потом кріваим над ланом
Вмивають лише косарі.

Як потом кріваим, сльозами
Вмиваеться наш гречкосій,
Так я упиваюся вами,
Що жеете прийдешніх Месій...

Так я, повен смутку й жалоби,
Чекаю на радість рун,
Як згинуть тирани і жлоби
Під решгками зраджених стін...

Так віру величий руйні,
Так мрію самітно в журбі,
В той час, як по всій Україні,
Козаче, ти радість юрбі...

Козаче! Ти тьмарна омана
Для тих, що заспілені є,
Ти гордість старого жупана,
Який у музеї гнієт...

Я-ж віру з безмежним терпінням
В барвисто-розстелений лан
І марю останнім подзвінням
Одвічних козацьких кайдан.

Ль в і в, 7. січня, 1921.

ДЕЗЕРТИР.

(Оповіданнє з українсько-американського життя).

(Докінченнє)

III.

Петро Процик їхав до Америки міжпокладом, тож подорож була досить невигідна. Ті він не тратив надії і відваги а навіть непомітно почав відзискувати веселий настрій. Ба, й підспівувати почав собі веселі пісоньки, яких не позволяв йому співати його подруга.

Причалили до Ню Йорку. З валізкою в руці пійшов до Сіта. Вже третього дня постановив собі найти якунебудь працю. старому краю мав занятте торговельного агента. Ввійшов до першого стрічного офісу при Бродвей й спитав чи не потребують робітника. Вони зразу осміхнулися, глянувши на його. Та він старався переконати їх, що зуміє працювати.

— Маю ще грошей на яких два тижні. Позвольте мені працювати в вашому офісі кілька днів безплатно. Коли я варта ще щось, дасьте мені роботу коли ні відправите мене. І я шукати-му що иншого.

Пощастило йому. Вже на другий день мав запевнене становище. "Урядуванне в цьому офісі було йому спочатку чуже, але він працював пильно і щиро. Тут теж лінше подобалося йому, як у старому краю. Урядники були тут привітливійші. Зразу найняв собі кімнатку на піддаші, бо ціна за гарнішу, умебльовану кімнату клякала його. Дякуючи його товариськости, чемности й услужливости число товаришів його збільшалося. Ще місяць не працював у цьому бюрі, а вже подвоїли йому платню. До кінця року платни чотири рази більшилися і він заопатив собі гарну сумку. Ще два місяці не був уже спільником фірми. Виглядав здоровіше, обголив бокобороди й уси, зачісувався по американськи. Купив нове вбранне, яке було давно його мрією і нave відродився в ньому. І давнійше любив жіноче товариство, але свобідніше почувався в мужеському. Ніколи ні не пив за богато, ніколи не був пяний, але й ніколи не ухилявся від товариства.

— Слухайте, містер Процик, вам оженитися би, доки будете парубкувати? — говорили товариші. — Шкода вас, а наші Американки добрі жінки.

Процик осміхався й звертав розмову на иншу тему. Раз на тиждень перечитував старокраєві часописи, чи не найде якої вістки про своїх рідних — та не було. А він так хотів би почути, що їм добре живеться, що сповнилися їм їх бажання. Чи може думають, що він уже не жие, а може взагалі й не згадують його? Нераз збирався написати лист — та не міг піти шитися. Бож він усе був наче чужий для своєї жінки а навіть для дітий. Вони його не розуміли, а він їх розумів лишень так, що вони бажають жити по великоканськи.

Минали роки. Петро Процик став справжнім богачем. Нечайно помер його спільник. Кілька місяців по похоронах здова запросила його до себе та обід. Вона була жінкою, що розуміла слово „бизнес".

— Бачите, містер Процик, справа осьтак мається. Я від смерти мого чоловіка сама властиво мушу вести його бюро. Та для мене це невідповідне, я товинна би понехати це, та потребую грошей і для себе і для дочок. Сама не можу щодня ходити до офісу, а не хотіла би пустити його в чужі руки. Як вам це подобається, містер Процик?

Та Процикови подобалося воно так, що він постановив усунутися. До тижня продав свій шер за 160 тисяч долярів. Потім зробив ин так, як робить богато Американців-бизнесменів — усунувся для відпочинку. Купив пересед-салун і відхав до Европи...

У Львові заїхав до першорядного готелю. Ще тогосамого вечера вийшов на місто, бо воно цікавило його до стільки років розлуки. Перебув пречінь європейську війну в Америці. Місто значно змінилося. Склепи не виглядали вже такі новенькі, як перед війною, світили пусткою, а на виставах видно було лишень кусники „ерзац" мила, порошок до прання, паперовий шпагат, паперові портфелі, бо паперові обрання, черевики з деревляними підошвами й инші такі „здобутки" европейської війни. Вулиці були занечищені, всюди видніли купи брудного снігу. Проходив весело вулицями й згадував у думках цей вечір, як то він забравши пакунки — втік з дому від жінки і дітей.

Підійшов до дому ч. 11. цего „з залізною брамою", що то дочка Оля цього пропамятного вечера радила матері купити його. Думав, що родина його вже тут віддавна мешкає Застав тут тогосамого огородника й назвав його по імени Огородник здивувався, бо не пізнав його.

— Чи тут мешкають панство Процики? — спитав.

— Ні, тут такі не мешкають і ніколи не мешкали. Та я їх знаю, вони мешкають під ч. 7

— Якжеж їм живеться?

— О, дуже зле їм живеться!

— Таж вони, здається, дістали якусь велику спадщину!? — виклинув здивований Процик

— Не хочу про це богато говорити. Та вже геть по місті говорять люде, як то вони процинділи цю спадщину. І мені винні вони 134 корони й ніяк не можу дістати від них цих грошей... Зачувати, що по Різдві буде в них екзекуція.

Петро Процик подякував огородникови й непевним кроком пійшов у вказаний дім ч. 7. Двері від кухні були відчинені. Увійшов тихцем до тої тісної, бо хотів чуть розмову з сусідньої ідальні. Мешкання мало пригадувало йому кімнату, яку покинув перед 9 роками. На стінах не було вже образів а й обстанови мало що остало. Голоси його рідних значно змінилися. Кradьки глянув ізза портіери. О, це не була вже його давня, огрядна червоноліпа жінка! Похуділа. на лици видно було морщини. Оля виглядала гарно, але бліда. Жінка шила на машині з Оля мала в руках якусь ручну роботу. Голя виділа зверненна лицем до вогню, тож не міг бачити її лиця. Вона, здається, плакала.

— Цікава я за кілько Стефан продасть цей образ? — говорила мати змученим голосом.

— Більше не візьме, як сто марок — відповіла Оля. Та що пічнемо навіть і з цими сто марками, коли огородникови мусимо віддати цей давний довг 134 кор., чинш не запланений, завтра Різдво, а в хаті нічого!

— Мусимо, дітоньки, латати нашу біду як можемо. Ось я за це шиття візьму решту. Стефан мусить зараз по святах шукати праці.

Заплакана Галя глянула по кімнаті. Мати нахилилася до ньої й погладила по рамени.

— Мамо, що тут нам може помогти? Ось уже девять літ, як прийшов до нас цей проклятий нотар і сказав нам про спадщину. Ця спадщина завернула нам голови а вийна доїхала нам.

— А була це гарна сума, як на передвоенні часи — докинула Оля. — І розійшлися ці гроші, Бог зна' де, ще ми й добре не розглянулися.

Мати зітхнула тяжко:

— Я таки скажу, що ми всі завинили, ми змарнували цей маєток. Обо Степан потребував тоді покидати своє місце!

— Я хотіла би лишень, щоби тато вернули — завила Галя, сполядаючи в опонь. — Якось вже тоді жилося би так не помирали би ми з голоду.

— Я вже вернув! — виклинув батько, виходячи зза поличняних портіер.

Мати поклала на стіл окуляри й перелякана видивилася на нього. Пальці в ньої почали дрожати, вона вхопилася за ложенець стола. Оля здивована гляділа. Галя скрикнула:

— Це батько! Я пізнала вас, тату, хоч ви зголили вуса й бокобороди!

Вона перша кинулась йому в рамена. Инші не могли промовити слова. Петро Процик підійшов до жінки, поклав руку їй на рами й мовив:

— Що було, то минуло! Якраз нині минає 9 літ, як я був у цій самій кіматі й чув вашу розмову з нотарем. Я чув усе, що ви говорили, що ви задумували зробити з мене і з себе — тому мені тоді прийшла думка вийхати до Америки. Весь час в Америці думав я, що вам добре живеться, як ви це собі наперед змалювали і що ви мене не потребуєте.

— Та ми дістали щех 25 тисяч... промовила несміло жінка. — Петре, чи то дійсно ти — мій чоловік?

— Мені здається, що ти не пізнаєш мене, тому що я по американськи зодягнений? Та ось зараз переконаєшся, що я твій Петро — говорив він, показуючи шлюбну обручку.

— А я пізнала би вас, тату, денебудь — сказала Галя, — та ви вже й переконалися про це.

— Великий край Америка — говорив весело батько. — Жалкмені цих девять літ, але тепер можете собі купити цей дім з „залізною брамою" — тай прибрати собі сіе й назвище Юрченко. А ти, Олю, коли твій наречений ще не пропав, то тепер легко можеш його мати. Гадаю, що Галя вже трохи за стара до пансіонату, але може вона схоче поїхати за границю. Грошей я досить привіз зі собою.

Мати розплакалася.

— Годі було лінше продати! Жид не хотів більше дати як 90 марок! — виклинув задиханий син Степан, вбігаючи до кімнати. — Та все лінше щось, як нічо!

Батько поклепав сина по плечи:

— Це правда, сину, лінше щось як нічо. Та цих 90 марок буде може якраз на одну часочку, як поїдемо до Америки. Спакуєте свої річи тай за яких три-чотири дни можемо їхати.

На хаті запанувала тишина. Чути було лишень плач материни.

— Господи, то я вигнала тебе тоді з дому. Я нераз жалувала цього.

Він вдруге поцілував її й погладив по голові, на знак, що прощає їй.

— А я вийшов добре на цьому — говорив усміхаючись батько. Та вам тяжко приходилося жити цих десять літ. І моя ся цьому вина, та все вже скінчилося. А тепер пійдемо на місто.

Вийшли з почуттем полекші. Через вікна споглядали здивовані сусіди. Споглядали на родину, що ступала в дім улицею.

— Може знова яка тітка записала їм своє майно? — говорила підсміхаючися сусідка з 5. числа.

— Це, здається, вернув відкілясь її муж, цей нездара... — говорив сусід з під 3-го числа.

Петро Процик, що мав дуже добрий слух, обернувся скоро й вклонився.

—Як на початок, то й це добре, — сказав до себе.

НЕГРАМОТНА ГАЗЕТКА ВПАЛА

(Допись з Шикаго, Ілл.)

Неграмотна газетка, що звала себе гумористично-науковою і виходила в Шікаго вже не виходить.

Не виходить тому, що State's Attorney взяв в оборону людий, яких швець від сеї газетки чернив. І певна річ, що State's Attorney справи не попустить хочби шевцеви захотілось щераз забавитись в редактора.

Кому шевська „Оса" заподіяла кривду очерненнем, добре буде, коли така особа постарається о англійський переклад дотичного пашквілю і такий переклад потвердження „афідевитом" вишле до бюра State's Attorney-а в Шікаго.

Не зашкодить додати, що шевця викинула із шикагського бизнесу його чесна подруга. На неї він був записав усе своє майно, щоб в такий спосіб охоронити себе на случай, коли хто із нападених ним людий домагавбися через суд відшкодования за образу чести. Але коли швець-редактор почав „кавалірувати" в однім польськім салуні, його перепись майна вийшла йому на шкоду. Тепер книгарню заложену шевцем веде подруга, а його навіть не видати. Говорять, що State's Attorney так забрався до справи, що швець з Шикаго „смикнув".

Можна сподівятися, що подібна доля стріне ще й нюйорську ніби-гумористичну шмату, видавану дикунами з канадійських лісів за московські гроші. Не зашкодили-б. . . . Ая.

ЗНИЩЕННЄ АМЕРИКАНСЬКИХ ЛІСІВ.

Облічують, що американські ліси займали колись 822 мільйонів акрів землі та містили в собі 5.200 білионів кубічних стіп дерева. Доси викорчовано, випалено, прорубанє та перебрано вже звиш дві третих того лісового простору. Сегодня в Злучених Державах лишилось вже тільки 463 мілионів акрів лісу і 2.214 білионів стіп дерева. І не все то дерево вже таке як було. Дійсного пралісу заховалося вже лише 187 мілионів акрів. Решта ліс перебраний, молодий або просто безвартісний зруб.

І в недалекій будучині його може зовсім не стати. Новогo дерева виростає річно ледви 6 білионів кубічних стіп, а вирубується його і зуживається 56 білионів. Америка зуживає рікрічно 40 білионів стіп будівляного дерева, 87 мілионів зелізнодорожних „швелів" близько 5 і пів міліона „корчів" деревяної-маси (на папір) і 110 мілионів корчів опалу (корд — 128 кубічних стіп). Те знищенє американських лісів представляє велику небезпеку для хліборобства, для індустрії і для будівництва Злучених Держав. Корчі навіть зменшити потреби до можливого мінімума, то все таки вони вимагатимуть якихсь 35 білионів самого будівляного матеріялу.

Та не лиш, що ліси взагалі зирубуються і винищуються, а й те дерево, що лишилося, робиться все менш приступно для більшости населення та головних індустрій. Вони в Америці ся споді, а ліси тут вже давно мало не зовсім повирубувано. В Новій Англії лишилось вже тиш пять процент давного пратісу. В 1850 році Ню Йорк був на першім місци в продукції дерева; тепер його продукція не задовольняє навіть десятої части потреб населення й індустрій нюйорської держави. В 1860 році Пенсильванія могла це заосмотрити деревом всю Америку; сегодня в цілій Пенсильвенії не можна вирубувати його стільки, скільки треба в одним Пітсбургу.

Понад американськві Великі Озера простягались соснові ліси, які облічують на 350 білионів стіп дерева; сегодня нема його більше як 8 білионів. Ще в 1892 році з понад Великих Озер розвозили будівляний матеріял по всіх центральних державах і на схід аж до нової Англії. Тепер Клівленд, Дітройт, Шікаго мусять сами з далеку спровадживатй собі дерево. В послідних 20 літах все те будівляне дерево, що уживається в Злучених та центральних державах, достарчали соснові ліси полудня. Та й вони дуже породіли: в слідуючім десятилітю ледви вистануть для потреб самих південних держав.

Така сама історія твердого дерева в Америці. В центральних державах його вже давно нема, понад Великими Озерами дуже зменшилося і помалу вичерпується на полудни. В довгині полудневого Міссісіні запасів ще великі, та й там більше вирубується як виростає Американська індустрія вже відчуває брак доброго дуба, топол, ясеня, та оріха.

В 1909 року Америка вже не продукує досить своєї деревляної маси для виробу паперу. Правда, на заході і в Аласії єсть ще досить дерева для того, та транспортові відносини не дозволяють ним покористувати. Дві третих всего газетного паперу в Америці імпортується з Канади.

Половина всіх американських лісів лишилася в трех державах на самім заході, понад Тихим Океаном. В минулім році західне не дерево заповнило вже мало не всі торги центральних держав і починає випирати вже й з сходу південну сосну. Розуміється через збільшені кошти транспорту і зменшену конкуренцію дерево з кождим роком дорожіє. Врешті, конець кінцем і західні ліси вичерпаються, і тоді Злучені Державам може прийтися спровадживати дерево зо Сибіру та Полудневої Америки.

Новість! Новість!

Михайло Яцків.

ХРИСТОС У ГАРНІЗОНІ

— І —

ИНШ ОПОВІДАННЯ.

Ціна 40 центів.

Замовлена висилайте враз з грішми на адресу:

„SVOBODA"

83 Grand Street,

Jersey City, N. J.

НОВА НАЗВА—СТАРА ЧЕСНІСТЬ!

НЕМЕТ СТЕЙТ БАНК вже змінив свою назву на АМЕРІКАН ЮНІОН БАНК. Однак нова назва не змінє обовязків тих самих урядників старого Немет Стейт Банка. — Іх обовязком є і на дальше обслуговати костумерів таксамо чесно, совісно, скоро і пунктуально як попередно.

НЕ БУДЕТЕ НАРІКАТИ

єсли пішлете до краю гроші через АМЕРІКАН ЮНІОН БАНК по найнизшім денним курсі, котрі будуть доручені в короткім часі.

БУДЕТЕ ВДОВОЛЕНІ

коли вложите свої гроші до АМЕРІКАН ЮНІОН БАНКУ на 4 процент.

БУДЕТЕ ВДОВОЛЕНІ

єсли вишлете Вашій рідні в краю, що хоче їхати до Америки шифкарту через АМЕРІКАН ЮНІОН БАНК або коли купите собі шифкарту до краю.

Не будете мати клопоту, коли нотаріяльні документа дасьте виробити в Нотаріяльнім Департаменті АМЕРІКАН ЮНІОН БАНКУ.

По інформації просимо писати до:

AMERICAN UNION BANK

Main Office: John Nemeth, Pres. Branch:

10 East 22nd St. **NEW YORK, N. Y.** 1597 Second Ave.

ПРИ ПОВОРОТІ ДО КРАЮ І ТУТ В АМЕРИЦІ

нема лішого ремесла від автомобільового. Я є з краю довголітний і добрий механік і шофер в Америці. Хто вивчиться в нашій школі, той стане добрим механіком і шофером. Будете нам вдячні по всі часи. Завізте, що наша школа є одною з ліпших в Америці. Учившсь до науки всі найновійші моделі автомобілів. Денні і вечірні курси. Можете заробити 25-35 дол. на тиждень. Просимо завітати до нашого офісу і порадитеся з нами. Офіс отворений і в неділі.

Записуватись до нашої школи. — L. Stepanoff, інструктор і механік.

Ім' інформації вам офіс отворений в днях 10 12. г. в пол. Пишіть по катальоги

ARENA AUTO SCHOOL, 151 W. 54th St., NEW YORK, N. Y.

United American Lines

UAL Joint Service with

Hamburg American Line

INC.

ПРЯМА ЛІНІЯ МІЖ НЮ ЙОРКОМ І ГАМБУРГОМ

Найлішше полученнє до всіх частий центральної Европи

КОРАБЕЛЬ "MOUNT CLAY" ПОПЕРЕДНЬО "PRINZ EITEL FRIEDRICH"

ВІДІЄ З НЮ ЙОРКУ ЧЕТВЕР..... 31-го МАРЦА о 2. год. попол. з Pier № 7 North River

Описи відїзди кождого тижня кораблем **S. S. HANSA** (ex Victoria Luise) і новими будуючимися, як:

S. S. "Mount Carmel" (новий) **S. S. "Mount Clinton"** (новий)

S. S. "Bayern" (новий) **S. S. "Wuerttemberg"** (новий)

Кабіни з 2, 4 і 6 ліжками на всіх згаданих кораблях. Окремі ідальні, галі для куреня, галі розривок і променадові покади для ужитку подорожних 3-ої класи. 7mn18

ЗАМОВИТИ МОЖНА ПИСЕМНО В УПОВАЖНЕНИХ АГЕНТІВ АБО

39 BROADWAY, NEW YORK CITY.

НА ВЕСНУ ДО КРАЮ

поспішними кораблями впрост без пересідання на найдогідніші порти з Філядельфії і Ню Йорку через

ГАМБУРГ, БРЕМЕН, АНТВЕРПЕН І РОТЕРДАМ

Як бажаєте спровадити родину до Америки так просимо заго-стити до Бюра а наші урядники вироблять вам всі потрібні документи, продамо шифкарту на добру кораблеву лінію і за помочю наших краєвих заступників в Тернополи, Львові і иньших містах наша родина буде могла приїхати скорше до Америки.

ГРОШІ ДО КРАЮ ПЕРЕСИЛАЄМО ЧЕРЕЗ ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГІПОТЕЧНИЙ У ЛЬВОВІ ДОЛЯРОВИМИ ЧЕКАМИ СКОРО І ПІД ГАРАНТІЄЮ.

Пишіть або приходіть до:

AMERICAN UKRAINIAN BUREAU, Inc.

322 North 8th St. Philadelphia, Pa.

Офіс Бюра міститься в власнім домі.

МЕДИЧНА ЛЯБОРАТОРІЯ СВ. АРХ. МИХАЇЛА

Коли Ви недужі на яку скірну недугу, немічні на силах, як маєте ревматизм, нечистий кров, нервовий тіка, катар жолудка, солітер (наслінки), конвульсії (падучу хоробу), кашель, перестуду, внутрішні болі від подвигання, або коли дбаєте про красу Вашого тіла і потребуєте ліки на поріст волосся, вуєй, або для усунення волош, пофарбованих сивого волосся, зробленя лиця гарним або взагалі на всі инші недуги, а хочете мати гварантовану пораду і добру медицину, то опишіть нам зараз Вашу недугу а наші знатоки медицини Вам поможуть. Жадайте катальог у:

ST. MICHAEL MEDICINE CO, INC.

CARLSTADT, N. J. Dep. D.

ІМІГРАЦІЙНЕ ТОВАРИСТВО ПОМОЧІ

ФІЛІЇ

ЛЬВІВ, ВІДЕНЬ, ЧЕХИ, ЯБЛОННЕ НІМЕЦЬКЕ, УГОРСЬКА УКРАЇНА, МУНКАЧІВ.

Спроваджуємо людий зі старого краю до Америки.
Паспорти виробляємо за помочю наших заступників в старім краю.
Паспорти потверджуємо за помочю наших заступників в старім краю.
Оплачуємо дорогу зі старого краю до Америки.
Даємо раду кого можна а кого не можна спровадить.
Особа котру Ви спроваджуєте не буде мала жадного клопоту бо наш заступник в старім краю виробить йому всі потрібні папери до подорожи і готові віддасть в руки емігрантови, так що особа котру спроваджуєте, не потребує журитися ані нїчим що особа котру спроваджуєте, не потребує журитися ані нїчим що консулятуру американського ані нїчим. Іншим тільо з готовими документами поїде просто до шіфи.

Єсли маєте замір кого спровадити зі старого краю то просимо відвістись до нас а ми цілу справу возьмемо в наші руки.

Користайте з нагоди і пишіть на адресу:

IMMIGRANT AID COMPANY, INC.,

29 EAST SEVENTH STREET, NEW YORK CITY.

СКАНДИНАВСЬКО-АМЕРИКАНСЬКА ЛІНІЯ

отворила кораблеву дорогу на

ЛІБАВУ

Лінія отся звісна незвичайно вигідним поміщенням 3-ої класи в яких є 1 або 2 ліжка.

Жадайте у агентів шіфкарти Скандинавської Лінії, або звертайся впрост до головного офісу:

SCANDINAVIAN-AMERICAN LINE,

1 Broadway, New York.
248 Washington St., Boston.
117 N. Dearborn St., Chicago

ГРОШІ! ГРОШІ!

Заощадите, наколи з кождою справо вдасться до своїх чесних людий.

Хочете, щоби Вас совістно обслужити?

Наколи так то вдавайтеся впрост до головного бюра котре має заступництво всіх корабельних компаній.

ШИФКАРТИ ПРОДАЄМО ПО КОМПАНІЧНІЙ ЦІНІ.

Виробляємо паспорти в найкоротшім часі.

ІНФОРМАЦІЇ ДАЄМО ДАРОМ.

Висилаємо гроші до всіх частий сьвіта в долярох або в краєвих грошах по найнизшій ціні.

По всі інформації пишіть або вдавайтеся впрост до головного офісу Української Корабельної Агенції.

ATLANTIC STEAMSHIP AGENCY,

154 E. Houston St., New York City

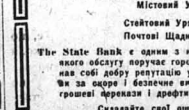

Оснований перед 30 роками

The State Bank

(КРАЄВИЙ БАНК).

374-8 Grand St., New York, N. Y.

СТАН МАСТКОВИЙ ПОВИСШЕ $85,000.000.

Є богато причин задля яких Ваші банкові потреби повинні бути полагоджувані через Стейт Банк, 374-8 Гренд Ст., Ню Йорк.

The State Bank не є приватним підприємством, але банком, чартерованим правительством.

The State Bank є членом New York Clearing House, котре є стовпом вишесших найбільших банків в Америці.

The State Bank має повисше 110.000 депозитників а між ними є слідуючі:

Містовий Уряд міста Ню Йорку

Стейтовий Уряд стейту Ню Йорк

Почтові Щадничі вклади.

The State Bank є одним з найбільших банків в Злучених Державах. Його обсягту порукує горожанський Комітет зі Львова, і вийшов собі добру репутацію у банків тут і поза границями сеї держави за скоре і безпечне виконуванє порученнх йому справ, і його грошеві переказы і дрефти приймають і цінять всі банки в Европі.

Складайте свої ощадности в The State Bank

Користайте з процентy, який нарости на Ваших грошах, а рівночасно забезпечите себе від всякої втрати.

Висилайте гроші до Ваших родин через Стейтовий Банк по найвисшім денним курсі, і будьте певні, що вони дістануть їх скоро.

КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ продаються по низьких цінах, бо ми є представителями найбільших корабельних компаній в світі. Порадо для осягнення ПАШПОРТІВ дається даром. Коли хочете, щоби обслужено Вас добре, приїдьте особисто або пишіть до

THE STATE BANK,

374-8 Grand St., New York City.

ОСТОРОГА

НЕ ВИБИРАЙТЕ СЯ ДО КРАЮ, АНІ НЕ СПРОВАДЖУЙТЕ НІКОГО З КРАЮ, ПОКИ НЕ ЗАСЯГНЕТЕ ПРАВДИВОЇ ПОРАДИ І ІНФОРМАЦІЇ В ОДНІЙ

УКРАЇНСЬКІМ ЕМІГРАЦІЙНІМ БЮРІ

в Ньюарку, Н. Дж.

котре має:

Своїх заступників у Львові і у Варшаві.

Продає шифкарти по компанійній ціні, на всі корабельні лінії.

Паспорти до краю виробляє в протягу кількох днів.

Сповіщує родини з краю.

Пересилає гроші на поміч родинам в краю чеками, в американських долярах.

Полагоджує також всілякі судові, адвокатські і нотаріяльні справи в Америці. Удавайте ся сейчас по інформації на адресу:

UKRAINIAN IMMIGRATION BUREU,

245 Court Street, Newark, N. J.

УКРАЇНСЬКЕ БАНКОВЕ БЮРО В НЬЮАРК, Н. ДЖ.

— СЕ Є ПЕРШЕ І ОДИНОКЕ —

УКРАЇНСЬКЕ БАНКОВЕ БЮРО В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ ПО ДНЕВНИМ КУРСІ ДО ВСІХ ЧАСТИН СВІТА З ПОВНОЮ ПОРУКОЮ.

ПРОДАЄМО ШИФКАРТИ НА ВСІ КОРАБЕЛЬНІ ЛІНІЇ.

Виробляємо ПАШПОРТИ до краю в кількох днях і СПРОВАДЖУЄМО родини з краю.

Виробляємо і затверджуємо пєвновласти, контракти і всякого рода иншій судові, американські і краєві документи. Полагоджуємо спадкові справи за посередництвом закритих Українських адвокатів в краю.—Всілякі порад та жадане уділяємо безплатно, особисто і листовно.—Родимці: Коли бажаєте собі бути точно, скоро і совісно обслуженими, то удавайтеся або пишіть до нашого бюра. На кожду кореспонденцію радо і скоро відповідаємо. 2tn—

UKRAINIAN BANKING BUREAU,

Банкир. Мировий Судія і Нотар Публичний.

185 SPRINGFIELD AVE., corner Mercer St., NEWARK, N. J.

Маємо філію при: 206 Ferry Street, Newark, N. J.

ШИФКАРТИ

ШИФКАРТИ ДО КРАЮ І З КРАЮ

Продаємо на всі корабельні лінії, по компанійних цінах, також стараємось щоби наші пасажирі дістали на кораблі найлучші місця, по два або чотири в одній каюті. — Пашпорти виробляємо до кількох днів і дістаємо всі потрібні „Візи" від Конзулїв, щоби наших пасажирів не затримували по кілька тижнів у чужих краях.

— Сповіщуємо родини з краю, під нашою опікою аж до Вашої місцевости і виробляємо зонєм безплатно, до сего потрібні документи. — Пересилаємо гроші до краю чеками і телєграфічно в долярах або почтою по найвищім дєннім курсі з повною гваранцією. Пишіть або зайдіть по всякі інформації до: 7tn—

EUROPEAN STEAMSHIP AGENCY, 115 FIRST STREET, NEW YORK CITY.

ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ ДО КРАЮ

До рідного краю і на місце призначення, ми пересилаємо грошеві переказы по найвищім дєннім курсі. — Дістаємо для Вас пашпорт і потрібні до подорожи документи в можливо найблизшім часі. Продаємо карти кораблеві по дїйсних компанійних цінах.

MOKRAY BROS.

АГЕНТИ ГРОШЕВИХ ПЕРЕСИЛОК ПІД НАГЛЯДОМ СТЕРТУ.

150—2ND STREET, PASSAIC, N. J.

135nc—

ЧОМУ

КОЖДИЙ РОЗУМНИЙ ЧОЛОВІК, котрий думає повернути в Рідний Край, або спровадити кревних до Америки, повинен звертатись лишень до великого Банку, котрий існує від 20 літ і есть під ДЕРЖАВНОЮ КОНТРОЛЄЮ?

ДЛЯТОГО, що кождий повірений Вами цент, буде застрахтований і кождо Ваше бажанне буде сейчас сьвісно і ретельно виконане.

ШИФКАРТИ

До краю спродаю на посїдні Кораблї на всї Лінії по компанійних цінах.

ГРОШІ

Пересилаю скоро і дешево, по найвищім дєннім курсі і ручу за скоре і точне доручення їх Вашим рідним.

КРЕВНИХ

З краю спровадимо на найвигіднїйших условіях і виготовлю всї потрібні документи, щоби улекшити їм в подорожи до Америки.

ВИГОТОВЛЯЮ

Всякі документи старокрасеві як: Контракти, Повновласти, відписи і т. п. справи скоро і точно.

По безплатні поради в рїжних справах удїляйтесь до:

EMIL KISS, Banker, 133 Second Avenue, NEW YORK CITY

ТЕЛЄГРАМА

ДО ВСІХ УКРАЇНЦІВ, КОТРІ МАЮТЬ НАМІР ІХАТИ ТЕПЕР АБО НА ВЕСНУ ДО КРАЮ.

Удавайтеся до Всеславянської Агенції, котра є відалена лише чотири блоки від станції Пенсильванія, котра спродає Шифкарти на всї Лінії до краю і з краю.

Посїдає добрий і чистий Готель для відїздяючих і приїздяючих. 149cv57

Спроваджує кревних з краю під опікою аж до Вашої місцевости. — Хто не може їхати або спровадити рідні з краю, нехай шле грошеву поміч. — Наше Бюро пересилає гроші чеками, почтою і телєграфічно по найвищім дєннім курсі або долярами з повною гваранцією. — Пишіть сейчас по всякі поради до:

ВСЕСЛАВЯНСЬКОЇ АГЕНЦІЇ

Стефан Дембицкий (властитель).

ALL SLAV AGENCY, 204 WEST 27th STREET, near 7th Ave., NEW YORK CITY.

УКРАЇНЦІ! ДОРОГА ОТВОРЕНА!

ШИФКАРТИ НА ВСІ ЛІНІЇ ПО КОМПАНІЙНИХ ЦІНАХ.

Пишіть зараз то Вам пораджу як обійтися в справі видїстання паспорту і всїх вказівок подорожи, дот

І. ГЕРЦ, Банкир і Нотар,

224 WEST 34th STREET, NEW YORK, N. Y.

Галя.

„ЛЮБІТЬ ВОРОГІВ ВАШИХ!"

Є в читанні з IV. степення народних шкіл уступ під повищим наголовком. Сей уступ належав до моїх найлюбійших. Часто я його відчитувала і в дитячій уяві вчила усе представлене там, як живе. Я переняслася ним так, що може й сам автор не сподівався.

А тепер нїяко мені погодитися з теперішнім ладом на світі.

Вже сама війна страшна собою, а щож доперва її наслїдки — нужда й терпіння населення.

А там по таборах томляться і терплять брати наші, кість з кости, кров з крови нашого народу! Серце рветься до них, обімїлі руки не можуть помочи. І гадки одна за другою не дають спокою.

Неважек безборонний полонений є так небезпечним ворогом побідника, щоби його тоді не крайности і замикати в тих осьлавлених таборах, де читає на нього смерть і ще страшнїйша від смерти нудьга та тута за своїми?

Чиж ті люди, що стоять у керми правління, ніколи не були дитьми і не читали народних читанок?

Мені вічно стоять перед очима сцени з недавної минувшини.

В той час, коли були бої большевицьких вийск з польськими під Красним, гнали нас через наше село полоненних Поляків.

Чиж можна здобразити собі страшнїщу нужду? Люди йдуть дорогою з похиленими головами, сумні, зрослучєні невдачною, а такі опущені, такі безпомічні, ті, що не вчора гордо йшли на бистрих воронгових. І йде так що днїй, що ночі сумний короводи. Часом мої домашні бїжать дивитися, — та я спинюю їх, бо мені так соромно, неначе я сама йду між ними.

Одного разу досвідом збудив мене гуркіт гармат. Я поглянула у вікно і знову побачила нещасних польських вояків. На дворі листопадовий холод, з вони, йдучи, хилиються, згортають роспинане по дорозї сіно і окривають ним прозяблі груди!

Жаль стискає серце, і сором, і гнїв на нее людство.

Ой, люди, люди! Як ви могли подопитати так любезне достоїнство? Хто тут виновником?

От і виновник — надїхав на коні молоденький большевицький старшина, одягнений у польський мундур, сяючий.

Я не втерпіла і почала в остриx словах робити йому викиди, а він усмїхнувся і сказав з добродушним здивуванием:

— А вам їх жалко?

По тих нїбись словах пізнала я, як далекою була та дитина від войскової дисциплїни!

О справді, мені стало „жалко", — але й того молодого старшини.

Або-таке.

При кінцї вересня 1920 року пішла я до Красного і задержалася на дворі. Повно було поїздів та людий, а я пішла поміж ними і не дивилася, думаючи про щось инше. Вкінцї сїла я спочити під плотом на камінь. Тут відкрився мені вид на довжезний поїзд полонених большевиків.

Люди, вбрані в рїжнородне лахміття, винужденїлі, або сидять, або стоять в дверах товарових возїв, байдужі на всьо, з похиленими головами. А перед кождим возом проходжується польський жовнїр з крісом.

Я встала й хотїла підійти блище.

Тут він заметушилося коло возїв. Появилися якісь люди з кусями хлїба в руках. Вони показували полоненим сей хлїб і щось до них кричали. І тут счинився рух у возах такий, якби зайшло щось надзвичайно важне. Сцена, яка тепер представлялася моїм очам, є може одинока в своїй жорстокости.

Люди в возах живо скидали з себе сорочки — чуєте! — останні сорочки з тїла і подавали їм якимись торговцям. А торговці брали сорочки до рук, оглядали товар з усїх боків і коли припав до впідоби, подавали за нього кусник хлїба, а як ні, — кидали ним назад до воза.

В одній хвилині забілилися всї двері та отвори возїв кусниками бїлля, а воздухом пішов якийсь зойк, неначе молитва голодних.

Сцена була так проймаюча, що присутні старшини і урядники відвернулися з відразою і живо відійшли. Я не могла рушитися з місця, стояла як прикована.

Напроти мене жовнїр, спертий на крісї, що молоденький, майже дитина.

Ми глянули собі в очі — і засоромилися своєї ситости, своїх цїлих одінь.

Хвилинку так стояли ми напроти себе і читали гадки з очий. В тім жовнярик-дитина нахмурився, відвернувся, закричав на полоненних і пішов на другий кінець.

Може він відчув в мені одну з тих, що ще так недавно промовляли до нього в нашій словами:

„Мілюйце непшияцоли ваше"...

ВАЖНЕ ДЛЯ ЧИТАЧІВ СЕТ ЧАСОПИСИ.

Минуло вже багато літ, коли по вперше я повідомив вас про Болгарський Чай на Кров. Як помагає він жолудкови, ниркам, печінкам, кровї, внутростям, а зимовою порою проти перехолоди. Як одна шклянка горячого Болгарського Чаю на Кров помагає на перестуду, та здержує дальші наслїдки сеї хороти. Я отримав тисячі листів, з подякою, за поміч в повереннню здоровля Болгарський Чаєм на Кров.

Богато людий силкувались підробити подобизну моєї тєрбати, про що пишуть мені люди, обдурені імітацією. Се дуже прикрий досвід в час слабости, і тому я бажаю остерегчи кождого, що я лише самий виробляю оригінальний Болгарський Чай на Кров, який припоручають лїкарі і другсторники.

Жадайте від другсторника оригінального Болгарського Чаю на Кров. Коли не має на складі—я сейчас пішлю вам оплачену і забезпечену цїлику пачку за $1.25, або 3 пачки за $3.15, або 6 пачок за $5.25. Листи адресуйте до мене. H. H. Von Schlick, President Marvel Products Company, 29 Marvel Building, Pittsburgh, Pa.

ХТО ПРИШЛЕ

20 докладних адресів своїх товаришів або знайомих, той одержить Календар Укр. Мистецької Накладні з Відня, або серію карток з боїв Укр. Січових Стрільців. Пришлїть слати до: 34-51

STEPHEN DEMBITSKY,
All Slav Agency,
204 West 27th St., New York City.

ПОРАДНИК для ВИНАХІДНИКА

се книжочкі даюча інформації „ЩО СЄ Є ВИНАХІД", що се є патент і як можно узискати патент і много картінних інформацій. Пишіть по нїо а зістане Вам переслана ДАРОМ. MARCIA LABINER, Адвокат патентовий, 1325 Park Row Bldg. (St.), New York, N. Y. 147tf—

КОСТЮМЕРІЯ „ПОЛТАВА"

виполичує костюми до всїх українських представлень по умірковапій ціні. По близші інформації голоситись:

COSTUMERS POLTAVA,
R. F. D. 2, Walsintport, Pa.

ДО КРАЮ

На посїдніших кораблях до ГАМБУРГА і ЛІБАВІ без пересїдання можете відїхати сейчас працюючи на кораблях при легкім занятю пару годин денно. Паспорти виробимо тут на місци. Приїзджайте сейчас готові до виїзду. 29nc—

GREENWICH LABOR AGENCY
129 Greenwich Street,
New York, N. Y.

БЕРЕЖІТЬ СВОЄ ЗДОРОВЛЄ

Дає здорову червону кров. Скріпляє нерви і є легко прочищуючим. На продажу у всїх другсторах і гросерiях. — Виробляють 43nc—

PARTONOL DRUG COMPANY OF AMERICA, INC.
YONKERS, N. Y.

ДАРОМ!

КОЖДОМУ ВИШЛЕМО

КИШЕНКОВИЙ КАЛЄНДАРИК НА РІК 1921

На кошта пересилки проситься прислати 3-центову марку.

ВЕЛИКА МАПА нової Европи, в кількох красках, ціна з пересилкою 35 центів.

Адресуйте: 144n

UKRAINSKA KNYHARNIA
Im-T. SHEWCHENKA,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

ТЕАТРАЛЬНІ ПРЕДСТАВЛЕННЯ

(В сій рубрицї містимо оголошення театральних представлень, концертів і забав, не подаючи у них точок програми, імен осіб беручих участь і без вовних пояснень).

NEW YORK, N. Y.

УКРАЇНСЬКИЙ БЕНЕФІСОВИЙ КОНЦЕРТ

відбудеться вівторок, дня 22. лютого 1921 (Washington's Birthday) в У. Н. Домі, 217-219 E. Sixth Street, New York, N. Y. (Immigrant Station). Програм: Нові Пєсні в дуєті, Мирон Коржицкий, скрипак. Karel Leitner, піяніст. Український Хор під управою П. Д. Одрехівського. Початок концерту годині 8-ій вечер. Вступ 50 центів. Тікети продаються: в Українськім Парохіяльнім офісі, 22 E. 7th St., в Січовім Базарі, 34 E. 7th St., в American Ukrainian Exchange, 30 E. 7th St. і в день концерту при касі. 42-43

PITTSBURGH, PA.

Заходом Української Шкільної дїворки при церкві св. Івана Хрестителя, С. С. Пітсбург, відограється представленне сценічне з концертом ВІНОК НА МОГИЛУ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА, діточа сцена в 2-ох відслонах, акт. В. Лебедова, в честь шістьдесятої річниці смерти Тараса Шевченка, в неділю, дня 27. лютого 1921 р. в парохіяльній гали на S. S. 7th Street, Pittsburgh, Pa. 43tf5

Дорогі Родимці! Шведом літнього на С. С. в Пітсбургу обходити-ме 60-літні роковини смерти незабутнього Кобзаря України, Батька Тараса. Діти наші, з нашої околиці, тому варто цікавлятись їх першому виступови. Ваша присутність заохотить їх в дальшій науці і додасть відваги надалше. Ми сподіємося, що Дорогі Родимці зїдуться на се торжество, щоби гідно пошанувати памятя найбільшого нашого поета Тараса.

Не забудьте помнянти не злим тихим словом Тараса Шевченка.

Дохід призначений для вдів і сиріт по борцях за волю рідного народа. Початок о годині 7-мій вечер. Вступ 50 і 35 цнт. С. Ягелло.

ЩАСЛИВІ ДНІ!

Наступлять для тих Українців в Америці, котрі будуть знати англійський язик. Коли Ви до сего часу не володієте ним, то впишіться до нашої школи а в протягу 3 місяців Ви будете читати, писати і говорити по англійськи. Пробні лекції і подробиці висилаємо за 10 цнт. грішми або марками, можна і канадійськими. Адресуйте: 95-98

FIRST AMERICAN PREPARATORY SCHOOL,
Dept. 48, 525 West 47th St,
New York City.

УКРАЇНСЬКА ФРИЗЄРНЯ.

МИХАЙЛО КУРГАНОВИЧ

отворив свою барберню під ч. 265 EAST 10th St., NEW YORK і просить Українців приходити як найчисленнійше. 40-45

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ! ДОБРА НАГОДА!

До ренту гросерия і бучерня, дім мешкальний і шопа на автомобіль. Тижневий оборот 1200—1300 долярів, в добрім положенню, має своїми людьми. Дім корнеровий в добрім стані. Машини бучерські, можна виробляти всякі бучерські продукта. Для пересьвяді звязать голосить під ч. 2800 W. 2nd St., Chester, Pa. 41-3

ФАРМИ! ФАРМИ! ФАРМИ!

В ОКОЛИЦІ МІСТА РОМ, Н. Й.

1) Фарма 172 акрів урожайної землї, дім в добрім станї, телефон в домї, 3 бані, партак, 62 акри гарного лїса, сад овочевий, 7 корів дійних, 2 коні, стадо курий, всїляка машинерія. Ціна $6500, вплати 2 до 3 тисяч.

2) Фарма 80 акрів, 30 акрів грубого лїса, сад овочевий, добрі будинки, 2 корови, 2 дуже гарнї коні, 25 курий; нїякі машини до поля. Ціна $3000, вплата $1500.

3) Фарма 64 акрова, будинки добрі, лїс, сад овочевий, 2 корови, 1 кінь, автомобіль, трок 2-тїновий; машина до рїзания дров, дім, бана нова; всякі машини фармерські. Ціна $3700, вплати по полюбовно.

4) Фарма 82 акрів, добрі будинки, 5 корів, 3 яловки, 2 коні, 50 курий, перший класи дім і бані; рішнородні машини до поля. Ціна $3600, вплати $2000. 42-45

Родимці! Тепер найлїпша пора купити фарму тут в Ромє, N. Y., у сьвітї человіка, Україна. Хто має охоту купити тут фарму, нехай запамятає мою адресу і назвіско і пишіть до мене по інформації. Коли приїзджаєте особисто до мене, то стережіться других людий, які Вас хотїли би перевести. Питайте за моєю адресою, бо офіс находиться в моїм власнім домі.

ІВАН ЛАВРУК,
309 S. MADISON ST., ROME, N. Y.
Телефон 1477.

АДВОКАТ

O. H. DROEGE

49 E. 7TH ST., NEW YORK

Розмовляється по українськи.

Години урядові від 4. до 8 пополудни кождого дня, окрім неділь і свят. 9tn—

З КРАЮ ДО АМЕРИКИ—З АМЕРИКИ ДО КРАЮ

продаємо шифкарти на посїдні кораблї всїх лінії по дешевих компанійних цінах. Виготовляємо всякі потрібні документи і помагаємо пасажирам при виїзданню в Америці.

ПЕРЕСИЛАЄМО ГРОШІ ДО СТАРОГО КРАЮ

по найтаньшім курсі, чеками долярови, і в марках, телєграфічно і почтою. В доказ доручення таковых, доставляємо покликання з краю з власноручними підписами.

Полагоджуємо всїлякі старокраєві спадкові і грунтові справи.

ВІД ОЩАДНОСТИ ПЛАТИМО 4% РІЧНО.

Голосіться або пишіть на адрес:

STANDARD BANK

AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Оголошення женїтьби не приймаємо. — За оголошення пошукувань платиться 10 центів за стрічку (5 слів) за одно поміщенне, за більше разів дасть відповідний опуст. Дворазове оголошенне з 5 стрічок $1.00.—

Пошукую своїх братів МИКИТУ і СТЕФАНА і сестру ПАРАСКУ БАКУН. Вони походять з села Мадаєв, повіт Гусятин, Гал. Мають перебувати в Канаді. Хтобй о них знав або вийн сам, просить зголосити на адресу: CATHERINE BAKUN, 95 Chapel St., New Haven, Conn. 43-5

ПОТРЕБА молодого мущину, інтелїгентного і довірочного до ведення кореспонденцій в українській і польській мові і другої офісової працї. Пожаданий такий, що має охоту до працї і посїдає мірну вправу писання на машинї. Початкова платня $20.00. Зголошення слати на адресу: CORRESPONDENT, c/o "Svorstoková", 88 Grand St., Jersey City, N. J. 42-43

Пошукується МАРІЯ ЧЕРНИЦЬ, родом з Копичинець, улиця Калиївщина, повіт Гусятин, Галичина, що 1908 року виїхала до Америки і з початку перебувала в Нью Йорку. Пошукуваного числить тепер около 28 літ. Хай вона сама або хто знає її адресу зголоситься до брата Федора Черниця, що має до неї дуже важну справу. Адрес: FRED CZERNYSH, 197 Caroline St., Hamilton, Canada. 41-43

КУПЛЮ ДІМ дво-фамілійний в Бруклині, або в Стейтен Айленд, або в Гревнї (Н. Дж.), або в Ньюарку. Зголошення з условіями слати до: M. W., c/o Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J. 41-43

НА ПРОДАЖ бучерня і гросерня, з усім уладженнем вітроцим, бізнес добрий, серед Українців і Словян. Добра нагода купна для Українця-бізнесмена. Хто хоче заінтересуватися сею продажею, дволить зголоситися до штору під ч. 38½ Greene Street, Jersey City, N. J. 43,5,7

НА ПРОДАЖ Ресторан і Лонч Рум під ч. 132 Church St., New York. Полостись особисто під згадане число. 43-45

ПРОДАМ ТАНО кільканадесять українських книжок за половицю ціни. Добра нагода для читаль і агентів, бо книжки є нові і цікаві змістом. Продаю, бо їду до краю. Голоситись до: ADAM BRATKOWSKY, 96 Hazel St., Woonsocket, R. I. 43-45

СМІХУ ДО РОСПУКУ,

Найлїпші професори і доктори медицини узнали, що хто читає гумористичні книжки через се чує себе здоровшим і більше здоровля. В сій книжцї міститься річи сатиристичні, гумористичні і забавні. Читаючи сю книгу можна лїпше забавити і розмаїтися, чим в найлїпшім театральнім представленню. Та книга є варта для кождого що займе більше ніж $2.00. Ми висилаємо лише через короткий час за 35 центів. Хто надішле витинок оголошення, дістане за 30 цнт. Адресуйте: 21scv47

UNIVERSAL SALE HOUSE,
243 E. 18th St., New York, N. Y.

МОЧОВІ ВІДХОДИ

регулює в 24 ГОДИНАХ

Кожда пачка має напись з MIDY

Уникайте відробів

АГЕНТУРА ШИФКАРТ І ПЕРЕСИЛКА ГРОШИЙ В НЬЮАРКУ, Н. ДЖ.

Відрадною новиною є мотто українців в Ньюарку і околиці є основане: Українське Робітниче Бюро.

Українське Р. Бюро є одиноко Інституцією в Ньюарку і найблизшій околиці, що веде дїйсну Агенцію Шифкарт і грошевих пересилок.

Шифкарти до краю і з краю продаємо по компанійних цінах на всї нашими людьми доглядні лінії.

Стараємося о пашпорти і помагаємо при плаченю податку.

Гроші посилаємо чеками (в долярах) American Express Co.; як також в марках і коронах почтою і телєграфічно. Всї справи виконуємо совісно, скоро і дешево.

UKRAINIAN L. BUREAU,
217 Court Street,
Newark, N. J.

Філія: 149 South St., Newark, N. J.

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР
САМУЇЛ КАУФМАН, М. Д.
спеціяліст хронічних і внутрішних недуг. 1—
Години приняття: від 9. рано до 9 вечер, в неділі до 4. пополудня.
111 E. 7th ST., NEW YORK, N. Y.

ДР. ІВАН СМІТ
ЛІКАР УКРАЇНЕЦЬ СПЕЦІЯЛІСТ
ОПЕРАТОР.
Dr. JOHN SMITH, Jr.,
327 E. 17th St., New York, N. Y.
Години урядові, 12-2 попол. і від 6-8 вечер, дня неділї і свят від 10. рано до 2 попол. Телєфон Stuyvesant 4493.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ
спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так і зовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.
DR. B. HOHENBERG,
304 — 2nd AVENUE,
(межи 17. а 18. улицею)
NEW YORK, N. Y.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.
Телефон: 1882 Stuyvesant.

DR. M. SMITH
16 E. 7th ST., NEW YORK
Tel. Orchard 6072.
коло Церкви св. Юрія.
Говорить по українськи.
Лічить успішно недуги мущин, женщин і дїтий. 14,v,c
Найновійшій електричні апарати.

НЕДУГИ МУЩИН
DR. KOLER
638 PENN AVENUE,
PITTSBURGH, PA.
Говорить по українськи.
Др. Колер відбув свої студиї в Росії і має 28 літ досьвіду у лїченю мущин. Голосіться особисто, почтою не лячу. Години приняття: від 9. рано до 5. веч, в неділі від 9. до 2. попол.

ДОКТОР ЗІНС

СПЕЦІЯЛІСТ
НЕДУГ МУЩИН І ЖЕНЩИН

Говорить по українськи.

Має 25-лїтну практику в „Нью Йорк Пост Градуейт Госпиталї" і „Джан Гопкінс Госпиталї" в Бал.

Лїкарська Порада Даром.

Годзини: від 9. рано до 3. вечер. В неділї від 9. рано до 4. попол.

110 E. 16th St., New York.
між Irving Pl. & Union Sq.

ХТО М'Є ЗАМІР

спровадити знайомих або родину з краю до Америки а жадає інформацій в тій справі, най зголоситься до:

IMMIGRANT AID CO., Inc.,
49 E. 7th Street, New York City.

Переїзд Вільний

до УКРАЇНИ, ГАЛИЧИНИ і БУКОВИНИ так само як перед війною на кожду пристань. ШИФКАРТИ на всї лінії корабельні ПРОДАЄМО НАЙТАНЬШЕ, а всяку поміч перед виїздом одержите від нас дармо. Наше КОНЗУЛЬТАЦИЙНЕ БЮРО ПАШПОРТОВЕ залагодить всьо потрібне до подорожі до краю. Зголошуйтесь лише просто до нас особисто або листовно. ЧИМ СКОРШЕ, ТИМ ЛЇПШЕ, ГРОШІ до краю пересилаємо найскорше, після денного курсу а услуга є цїлком безплатна.

Український Дім Банковий

136 EAST 42ND STREET, NEW YORK, N. Y.

GOLDBERGER & GOODMAN.